

משרד ראש הממשלה
אגף הביקורת הפנימית

בדיקת התקשרות בדיעבד – הזמנת ריהוט לבית ראש הממשלה לביקור נשיא ארה"ב

כללי

ממכתבו של חשב המשרד בנושא שבנדון מתאריך 20.7.17 עולות מספר טענות לכאורה, בכל הקשור לשתי וועדות מכרזים שהתקיימו לצורך הכנת ביקור נשיא ארה"ב. טענותיו של החשב מתמקדות בהטעיות ועקיפה לכאורה של וועדת המכרזים המשרדית ע"י היחידה המקצועית וביצוע פעולות ללא אישור ובחריגה מסמכות, פעם אחת בעניין הזמנת ריהוט לצורך הביקור ופעם שניה בעניין צביעת המעון הרשמי לטובת הביקור. בנוסף, במהלך בדיקתנו התקבל מכתב נוסף ע"י חשב המשרד לבדיקת העסקתו של יועץ איטום בבית ראש הממשלה בקיסריה, כאשר לטענתו ההתקשרות עמו נעשתה בחריגה מסמכות לכאורה.

מטרה

בדיקת כלל הטענות העולות לכאורה ממכתביו של חשב המשרד ולהמליץ להנהלת המשרד על דרכי פעולה בהתאם לממצאים.

פעולות הביקורת

לשם בדיקת הטענות קיימנו פגישות עם חשב המשרד, מנהלת אגף תקציבים ופרויקטים, עובדי הלשכה המשפטית, רכזת וועדת המכרזים, אב הבית, ספק הריהוט, ספקי הצבע ועובדי משרד נוספים הרלוונטיים לנושא.

בדיון שהתקיים בתאריך 18.10.17 בראשות מנכ"ל המשרד, נתבקשנו לבצע מספר בדיקות נוספות. הבדיקות, הממצאים וההמלצות שולבו בגוף הדוח בהתאם לנושאים הרלוונטיים ומופיעים בצבע כחול.

ממצאים

להלן פרוט הממצאים עפ"י סדר הטענות המועלות במכתבו של החשב:

התקשרות בנושא ריהוט – פרוטוקול מס' 79 מיום 17.5.17

טענה ראשונה

"הספק הצהיר מראש כי לא ניתן לספק שולחן אוכל חדש ל – 18 סועדים עם כסאות תואמים עד לביקור נשיא ארצות הברית וזאת מפאת חוסר הזמן".

נפגשנו עם ספק הרהיטים [REDACTED] ועם בנו ומדבריהם עולה באופן מפורש, כי כבר בפגישה הראשונה שהתקיימה בין התאריכים 14.5.17 ל – 15.5.17 בבית רה"מ בנוכחות אב הבית, מנהלת אגף תקציבים ופרויקטים, המעצבת והספק, הבהיר האחרון לנוכחים שלא יוכל לספק את שולחן האוכל והכיסאות עד למועד הביקור, וזאת בשל לוח הזמנים הצפוף שאינו מאפשר ייצור שולחן וכסאות חדשים. בנוסף לכך, נדגיש ונציין כי גם מבירור שערך חשב המשרד עם הספק בתאריך 6.7.17 בהשתתפות ס/חשב ועוזר בכיר ליועצת המשפטית, טען הספק כי בפגישה הראשונה הובהר על ידו שלא יוכל לספק את השולחן והכיסאות החדשים בלוח הזמנים שהוצג בפגישה.

מנהלת אגף תקציבים ופרויקטים ציינה במייל מתאריך 17.5.17 אשר על בסיסו הוגשה הבקשה לוועדת המכרזים, כי הספק יכול לעמוד בלוחות הזמנים הקצרים. נציין כי בפגישתנו מסרה שאיננה זוכרת שהספק אמר שלא יוכל לספק את הרהיטים בלוח הזמנים הצפוף.

לעומת זאת, בפגישתנו הראשונה עם אב הבית מסר האחרון, שהנושא לא עלה בפגישה האמורה וכי יסביר הנושא בוועדת בדיעבד. אולם, בפגישתנו השנייה עמו מסר כי הספק טען שביכולתו לבצע את העבודה עד למועד הביקור. בשיחה שקיימנו עם המעצבת שנכחה בפגישה הראשונה עם הספק בבית רה"מ, מסרה המעצבת כי איננה זוכרת שנושא יכולת הספק לעמוד בלוח הזמנים עלה בפגישה.

בנוסף לאמור, נציין כי הצעת המחיר הראשונה שהתקבלה מהספק ונשלחה לאחר הפגישה השנייה בתאריך 16.5.17, כללה מחיר לחידוש השולחן והכיסאות ולא כללה מחיר לרכישת שולחן וכסאות. עוד עולה מבדיקתנו כי בתאריך 14.5.17 נשלח השולחן ע"י אב הבית באמצעות צוות בנא"מ לנגר בראשון לציון לטובת תיקון וחידוש, השולחן הוחזר למחרת בתאריך 15.5.17 מבלי שתוקן וחודש. משמעות הדבר כי הייתה כוונה לחדש השולחן טרם הביקור.

נמצא כי לעניין הצהרת הספק בדבר אי יכולתו לספק הרהיטים עד למועד הביקור, ישנן גרסאות שונות בקרב הגורמים אשר נכחו בפגישה, אולם נושא חידוש השולחן דובר בפגישה ואף התקבלה לכך הצעת מחיר.

טענה שניה

"המידע שהועבר לוועדה לא היה נכון" (המידע שהועבר לוועדת מכרזים בדבר הדחיפות ויכולת הספק לעמוד בלוחות הזמנים).

מבדיקתנו את תהליך עבודת הוועדה החל מהפניה לוועדה ועד להוצאת הפרוטוקול מצאנו כי:

בתאריך 16.5.17 התקיימה פגישה נוספת בבית רה"מ בנוכחות אב הבית, המעצבת (המעצבת הוחלפה כך שבכל אחת מהפגישות נכחה מעצבת אחרת) והספק ובה סוכמו פרטי עבודת הריפוד ובנוסף ניתן לספק אישור בע"פ לביצוע העבודה.

ביום 17.5.17 הוגשה בקשה לוועדת המכרזים על ידי מנהלת אגף תקציבים ופרויקטים שבה ציינה כי "במסגרת ההיערכות לביקור, נמצא כי נדרש לחדש מספר פירטי ריהוט באזור האירוח במעון הרשמי. בשל לוח זמנים קצר מאוד, לביצוע ההיערכות לביקורו של מר טראמפ, ומאחר ונמצא כי ל [REDACTED] ישנם פירטי ריהוט התואמים את הקונספט העיצובי הקיים במעון הרשמי ושהוא יכול לעמוד בלוחות הזמנים הקצרים בהספקת פירטי הריהוט הנדרשים להשלמה. ביצוע הרכישה היא דחופה ביותר וחלק מהפריטים נדרש לייצר במיוחד עבור המעון, במגבלות הזמן הקיימות. לאור זאת, לא ניתן לפנות לקבלת הצעות מחיר מבתי עסק נוספים". בעקבות זאת שקלה הוועדה לאשר התקשרות בפטור ממכרז לפי סעיף 3(29) – ספק יחיד, ללא פרסום. לבקשה צורפה הצעת מחיר מיום 16.5.17 שעניינה "הצעת מחיר לעבודת ריפוד וצבע" ע"פ הפירוט הבא:

חידוש ריפוד לספות (2 ספות) – 22,900 ₪.

ריפוד לכורסא (4) כורסאות – 33,600 ₪.

שולחן אוכל (1) – 15,000 ₪.

כסאות פינת אוכל תואמים (20 כסאות) – 24,000 ₪.

זאת ועוד, בוועדת המכרזים שהתקיימה ביום 17.5.17 על בסיס הבקשה שהוגשה ועל בסיס המייל שנשלח על ידי מנהלת אגף תקציבים ופרויקטים נדונה הבקשה לרכוש שולחן וכסאות תואמים בדחיפות לצורך הביקור. על פי החלטת וועדת המכרזים, הבקשה סווגה לפי תקנה 3(28) וצוין בה מפורשות כי "החלטה זו כפופה לאישור וועדת הפטור באישור שר האוצר".

מעיון בפרוטוקול ועדת המכרזים מיום 17.5.17 עולה כי נושא הוועדה הינו "רכישה וחידוש פירטי ריהוט במעון ראש הממשלה הרשמי לקראת ביקורו של נשיא ארה"ב, מר דונלד טראמפ".

בדיון נידונה בקשת היחידה המקצועית "לרכוש ולחדש מספר פריטי ריהוט באזור האירוח במעון הרשמי". כמו כן צוין בפרוטוקול כי: "בהתאם לאמור בחוות דעתה של מנהלת אגף תקציבים ופרויקטים, בשל לוח הזמנים הקצר מאוד לביצוע ההיערכות לביקורו של מר טראמפ, ומאחר ונמצא כי לספק הנ"ל ישנם פריטי ריהוט התואמים את הקונספט העיצובי הקיים במעון הרשמי והוא יכול לעמוד בלוחות הזמנים הקצרים באספקת פריטי הריהוט הנדרשים להשלמה, וכן מאחר שביצוע הרכישה דחוף ביותר ונדרש לייצר חלק מפריטי הריהוט במיוחד עבור המעון במגבלות הזמן הקיימות, לא ניתן לערוך מכרז או לפנות לקבלת הצעות מחיר מבתי עסק נוספים".

מהאמור לעיל עולה במפורש כי הוועדה דנה ברכישת שולחן וכיסאות ולא דנה בנושא חידוש השולחן והכיסאות בסכום של 8,073 ₪ מאחר שלא התבקש ולא נכלל בהצעת המחיר. בנוסף, בפרוטוקול צוין במפורש כי החלטה זו כפופה לאישור ועדת הפטור באישור שר האוצר.

מפגישותינו עם הספק עולה כי עבודות הריפוד והחידוש החלו להתבצע טרם אישור הפרוטוקול. לאור זאת טענת החשב שהמידע שהועבר לוועדה לא היה נכון לעניין הדחיפות נמצאה נכונה, ואילו לעניין יכולת הספק לעמוד בלוחות הזמנים מפורט בטענה הראשונה.

העובדה כי הספק החל בעבודות הריפוד והחידוש עוד בטרם קבלת אישור וועדת המכרזים, וכמובן בטרם קבלת אישור שר האוצר מצביעה על כך כי המחלוקת לעניין יכולתו של הספק לייצר שולחן וכסאות חדשים אינה רלוונטית, מכיוון שהחל במלאכת החידוש ולמעשה גם נושא הדחיפות מתייטר מאותה הסיבה שעבודות החידוש החלו, ועל כן ניתן היה לפנות לקבלת הצעות מחיר מבתי עסק נוספים.

טענה שלישית

הוועדה הוטעתה לכאורה פעמיים – "פעם על ידי אב הבית שביקש אישור ביצוע עבודה שכבר בוצעה וכן התבקש אישור רכישה בנימוק של דחיפות נוכח הביקור, בידיעה שהרכישה לא תבוצע לפני הביקור ופעם ע"י מנהלת אגף תקציבים ופרויקטים שכתבה כי ה- [REDACTED] הוא הגורם היחיד אליו ניתן לפנות בבקשה לרכוש שולחן וכיסאות".

מבדיקתנו עם הספק ומבירור שערך חשב המשרד עם הספק עולה כי "הריפוד וחידוש השולחן החלו להתבצע כבר בתאריך 17.5.17, לאחר שהועברו לספק על ידי הביטחון באותו יום, ככל הנראה עוד לפני הדיון בוועדה, בכל אופן לפני קבלת אישור הוועדה".

נמצא כי טענתו של החשב כי הוועדה הוטעתה פעמיים נכונה וזאת מהטעמים הבאים:

עבודות לריפוד הספות והכורסאות - נדונו בוועדה, אך בזמן הדיון כבר הועברו לספק לביצוע, כך שהוועדה הוטעתה בכך שהתבקשה לדון בעבודה שכבר החלו בביצועה. לעבודה זו לא ניתן האישור שנקבע ע"י וועדת המכרזים קרי, אישור משר האוצר והיא בוצעה בחריגה מסמכות.

אספקת השולחן והכיסאות – נדונה בוועדה, אך הרהיטים לא סופקו לביקור ולא סופקו כלל. הפעולות לחידוש השולחן והכיסאות החלו כאמור, כך שהצורך ברכישת שולחן וכיסאות חדשים לביקור מתייטר. כלומר, ועדת המכרזים הוטעתה הן בעניין הדחיפות והן בעניין היתכנות מתן השירות הנדרש.

ההטעיות האמורות כלפי וועדת המכרזים, מהוות הטעיה גם כלפי ועדת הפטור, שהתבקשה לאשר את פרטי ההתקשרות הנ"ל.

זאת ועוד, גם לדברי אב הבית עבודות הריפוד והחידוש החלו מרגע לקיחת הציוד לספק בתאריך 17.5.17 וזאת ניתן לראות במייל שכתב לחשבות בתאריך 25.6.17.

נציין כי האישור הרשמי לביצוע העבודות נמסר לספק במייל ע"י אב הבית בתאריך 21.5.17 בשעה 11:00 יום טרם הביקור.

להלן הבדיקות הנוספות והממצאים שעלו בהתייחס לשלוש הטענות הראשונות -

ועדת המכרזים היא ועדה סטטוטורית שנקבעה עפ"י תקנות חובת המכרזים. חוק חובת המכרזים ותקנותיו קובעים כי הכלל הוא שכל התקשרות צריכה להיעשות באמצעות מכרז פומבי: סעיף 2(א) לחוק חובת המכרזים קובע את חובת המכרז, סעיף 1ב לתקנות חובת המכרזים קובע שיש לתת עדיפות למכרז פומבי.

הפטור ממכרז הוא החריג לכלל, ואחד הפטורים הנו פטור בגין ספק יחיד לפי תקנה 3(29) הקובעת את התנאים לפטור זה, לרבות הליך בחינת קיומם של ספקים לפי תקנה 3א(א) הקובעת כי יש לפרסם חוות דעת בכתב מאת בעל הסמכות המקצועית, כי המתקשר הוא הספק היחיד שמסוגל לתת את השירותים. ככל שמתקבלות השגות מאת ספקים אחרים, על הגורם המקצועי לחוות דעתו בעניין ועל הוועדה לשוב ולדון בנושא.

על כל עובד מדינה חלה החובה למסור נתונים שהם נכונים לפי מיטב ידיעתו, במיוחד כאשר ידוע לו שגורם אחר עומד לקבל החלטה על פי נתונים אלו. לפיכך, בבוא גורם מקצועי לתת חוות דעת לוועדת המכרזים ביחס לספק פלוני שהוא היחיד שמסוגל לספק את הטובין לצורך התקשרות ספציפית, ובהסתמך על כך הוועדה עשויה לפטור את ההתקשרות ממכרז ולהתקשר עם הספק ללא מכרז, חובה עליו לעשות את הבירור העובדתי ולוודא היטב כי העובדות המצויות בידיו אכן נכונות ולוודא שאכן אותו ספק הוא היחיד המסוגל לספק את הטובין בנסיבות העניין. במקרה דנן היה על יו"ר הוועדה אשר נתנה חוות דעת כי חב' [REDACTED] היא ספק יחיד לעשות את הבירור העובדתי באשר ליכולת ולמסוגלות הספק לייצר ולספק שולחן המיועד ל - 18 סועדים וכן 18 כסאות תואמים על כל המשתמע מכך, ובכלל זה קבלת מפרט טכני ודוגמא לריהוט הייחודי הנדרש, וזאת בהתחשב בפרק הזמן הקצר שעמד לרשותו. העובדה כי וועדת המכרזים התקיימה ביום 17.5 (יום רביעי) ומועד הביקור חל בתאריך 22.5 (יום שני), וכן בהתחשב בכך שבפרק זמן זה חלים גם שישי שבת, כך שלמעשה מדובר בין שלושה לארבעה ימי עבודה בלבד, מחזקת את הצורך בביצוע הבירור העובדתי באשר ליכולת ולמסוגלות הספק. לבירור יכולת הספק הנ"ל ישנה חשיבות רבה נוכח העבודה הדורשת היערכות כדוגמת בחירת חומרים, הזמנתם, ייצורם ואספקתם ובהתחשב בזמן הקצר העומד לרשותו לביצוע העבודה, כאשר די ברור לכל שמדובר בפרק זמן קצר לביצוע העבודה הנדרשת.

נציין כי יו"ר הוועדה כתבה לוועדה במייל מיום 17.5 כי הספק יכול לעמוד בלוח הזמנים הקצר וכן חזרה על כך בוועדה עצמה. עוד כתבה כי יש צורך לייצר חלק מהריהוט במיוחד עבור המעון, אך לא ציינה איזה חלק. כפועל יוצא מחו"ד של יו"ר הוועדה ובהסתמך עליה, נערך דיון בוועדה. הוועדה לא השתכנעה שמדובר בספק יחיד ואישרה לפיכך התקשרות מפטור ממכרז מתקנה 3(28) בנסיבות מיוחדות באישור ו. הפטור ובאישור שר האוצר.

מפגישתנו עם יו"ר הוועדה עולה

כי הגדרת חב' [REDACTED] כספק יחיד ע"י יו"ר הוועדה התבססה על חוות דעתה של המעצבת (הראשונה) אשר נבחרה לעצב את הקונספט העיצובי לבית לצורך הביקור.

לטענת יו"ר הוועדה, המעצבת גיבשה קונספט ספציפי וייחודי ובהתאם לכך הצביעה על הספק הספציפי – חב' [REDACTED] שרק הוא יכול לספק את הריהוט ובהסתמך על כך הגדירה את חב' [REDACTED] כספק יחיד והפנתה את בקשתה לוועדת המכרזים.

משיחה אשר קיימה יו"ר הוועדה עם המעצבת והועברה לידנו עולה כי המעצבת: "עובדת עם ה [REDACTED] מזה זמן רב, מכירה את היכולות שלהם לתת מענה טוב, איכותי ומהיר. כמו כן סברה כי באמצעות ה [REDACTED] ניתן יהיה להשלים את פרטי העיצוב שנדרשו למעון, החלפת כורסאות, החלפת פינת האוכל ועוד. לדבריה סגנון העיצוב של ה [REDACTED] מאוד מתאים לקונספט העיצובי הקיים בבית ומאוד היה נכון לשלב בין הקיים בבית לרכישה הנדרשת להשלמה. סימה קיימה עם בעלי ה [REDACTED] מס' פגישות במעון, ונעשתה חשיבה משותפת לגבי הפריטים / צבע / סוגי בדים / העמדה של הריהוט, שבהם יש לטפל לקראת הביקור. החשיבה נעשתה ביחס לפרטים הקיימים (שאינן צורך בהחלפתם) לשינוי בצבע הקירות (כפי שהנחתה את אב הבית), לתאורה וכד'".

עוד הוסיפה כי אינה זוכרת האם הספק קיבל מפרט טכני או משהו בדומה לכך כמו גם לעניין בירור יכולת הספק לעמוד בדרישות המעצבת הן בהיבט המקצועי והן בהיבט זמן הביצוע הקצר באופן יוצא דופן. לדבריה מרגע שהמעצבת המליצה על הספק הספציפי הזה מבחינתה יש לו את כל הדרוש על מנת לספק את המוצר. נציין כי יצור שולחן וכסאות דורש בין היתר בחירת סוג עץ, צבע, בדים והזמנתם ולבסוף ביצוע העבודה. עוד הוסיפה כי רכישת הריהוט הובאה בפני הוועדה לאישור, אך הדיון העיקרי בוועדה נסב סביב מציאת הסעיף המתאים בתקנון חובת המכרזים אשר בהסתמך עליו ניתן יהיה לפטור ממכרז.

לטענתה הייתה שותפה ולקחה חלק רק בתחילת תהליך רכישת הריהוט ולאחר מכן הטיפול בנושא והקשר עם הספק נעשו באמצעות אב הבית. במשך כל שלבי ההיערכות החל מאישור וועדת המכרזים ועד הספקת המוצר לא עלה בדעתה להביא השינויים שהתרחשו בפני חברי הוועדה גם מהסיבה שלא ידעה על השינויים וגם מהסיבה שפרק הזמן הקצר עד למועד הביקור לא אפשר זאת.

עוד טענה כי מטרתה העיקרית ותפקידה היו לסייע ליחידה המקצועית בקידום ההכנות לביקור וכך פעלה בכל וועדות המכרזים שעסקו בנושא הביקור, וזאת עקב כמות הנושאים הרבים שנדרשו לטיפול, מורכבותם ומפאת קוצר הזמן. בנוסף לאמור לעיל, מצאנו כי ההתנהלות בין היחידה המקצועית דהיינו אב הבית לבין יו"ר וועדת המכרזים התנהלה בע"פ וללא תיעוד.

נדגיש ונציין כי למעשה התנהלו שני צירים מקבילים ביחס להתקשרות, ציר השטח דהיינו אב הבית מול הספק וציר בירוקרטי דהיינו יו"ר וועדת המכרזים מול גורמי המשרד הרלוונטיים. מצאנו כי התיאום בין הצירים לקה בחסר, בכך שהעבודות בפועל החלו עוד טרם קבלת אישור וועדת המכרזים, ובנוסף לכך, חלו מספר שינויים בצורך שהועלה בפני הוועדה ואושר על ידה, אולם שינויים אלה לא הובאו מחדש לדיון בוועדה כנדרש.

יו"ר וועדת המכרזים ציינה כי נעשתה הפקת לקחים וכיום ישנה סטודנטית באגף תקציבים ופרויקטים, שתפקידה לעסוק בכל תחום ההתקשרויות של היחידה המקצועית במקום אב הבית. באשר לאפשרות רכישת הריהוט [REDACTED] אפשרות זו בוטלה מהסיבה שהספק הגיע למעון ובשל כך לא ניתן היה לבצע הרכישה באופן זה.

מפגישתנו עם אב הבית עולה

כי בתאריכים 14-15/5 צוות בנא"מ העביר את השולחן לנגר בראשון לציון וזאת לבקשתו של אב הבית. מביקשתנו עולה כי השולחן הועבר לנגר לאחר שסיפק שירותי נגרות עבור הבית בעקבות הצפה אשר התרחשה שבועות מספר טרם הביקור. הנגר הוזמן על מנת לתקן מספר פרטי עץ שניזוקו בעקבות ההצפה. במהלך עבודתו ביקש אב הבית מהנגר לבדוק את השולחן ולחוות את דעתו בדבר תיקונו, הנגר טען כי ביכולתו לחדש ולתקן את השולחן. לקראת הביקור כאשר התיקון וחידוש השולחן הפך לרלוונטי שלח אב הבית את השולחן לנגרית הנגר הנמצאת בראשון לציון לצורך בדיקה נוספת ומתן הצעת מחיר. פעולה זו של אב הבית מעידה על כוונה לחדש ולתקן את השולחן טרם הביקור אך הדבר לא הובא בפני וועדת המכרזים.

לטענת אב הבית אכן הייתה מחשבה וכוונה לחדש את השולחן טרם הביקור, אך הדבר לא הובא בפני הוועדה עקב טעות. בכוונתו הייתה להביא את שתי החלופות לוועדת המכרזים, גם את חידוש השולחן וגם את האפשרות לקניית שולחן חדש ולאחר שהוועדה תאשר יחליט כיצד לפעול.

אב הבית הדגיש כי ההחלטה לחדש את השולחן התקבלה על ידו בלבד והעברתו לנגר בראשון לציון נעשתה לבקשתו. לאחר כניסת מעצבת לתמונת הביקור, הבין שיש צורך בעיצוב ובקונספט מיוחד לביקור, לכן החזיר את השולחן ונושא החידוש ירד מן הפרק.

עוד מסר כי לא הוזמן לוועדה ולא לקח בה חלק, ולכן לא הציג בפניה את הדרישה ולא עדכן בשינויים שחלו בשטח. אב הבית ציין כי הסנכרון והתיאום בין ציר השטח לציר הבירוקרטי לקה בחסר וזאת מפאת לחץ העבודה והזמן הקצר שעמד לרשותו.

לעניין הגדרת חברת [REDACTED] כספק יחיד מסר כי חברת [REDACTED] נבחרה בשל המלצתה וחוות דעתה של המעצבת כי רק ל [REDACTED] קיימת היכולת לבצע את העבודה בקונספט המתבקש.

באשר לקיום בדיקה ובירור מול הספק האם ביכולתו לבצע את העבודה בזמן הקצר העומד לרשותו, טען כי הסתמכו על חוות דעתה של המעצבת.

טענה רביעית

"בוצע רכש נוסף של אביזרים וחידוש השולחן בחריגה מסמכות והנושא לא נדון כלל בוועדת המכרזים מסיבה שאינה ברורה".

נמצא כי טענתו של החשב נכונה, וזאת משום שמבדיקתנו עם הספק ומבירור של החשב עם הספק, ומפגישתנו עם אב הבית התברר, כי אכן סופקו אביזרים שונים בסכום של 10,647 ₪, וכן התבצע חידוש שולחן וכיסאות בסכום של 8,073 ₪ שכלל לא הוגש ולא נדון בוועדת המכרזים ובוודאי שלא אושר. נדגיש ונציין כי:

חידוש שולחן וכסאות – לא התבקשו ולא נדונו על ידי הוועדה, ובוודאי לא אושרו. על אף האמור, בפועל עבודות אלו בוצעו בחריגה מסמכות, ואף התבקש בגינם תשלום. אביזרים שונים – לא התבקשו ולא נדונו על ידי הוועדה, ובוודאי לא אושרו, על אף האמור, האביזרים סופקו והתבקש בגינם תשלום.

טענה חמישית

"הופקה חשבונית על שולחן וכסאות למרות שהם לא סופקו – החשבונית עברה לחשבות לתשלום בדיעבד על ידי אב הבית, למרות שהמוצרים לא סופקו".

מבדיקתנו עם אב הבית והספק עולה כי הטענה נכונה ואכן הוגשה חשבונית לתשלום לוועדת בדיעבד הכוללת שולחן וכסאות על אף שלא סופקו. לטענת הספק נאמר לו ע"י אב הבית כי הדבר נעשה על מנת לנצל הזדמנות לרכישת שולחן וכיסאות לאחר הביקור. לטענת אב הבית, החשבונית הוגשה והועברה לוועדת בדיעבד למתן הסבר טרם אישור תשלום.

טענה שישית

"הוקמה הזמנת רכש במערכת ע"י היחידה המקצועית במשרד בתאריך 17.5.17 למרות שטרם התקבל פרוטוקול ועדת המכרזים ואישור וועדת הפטור. בפועל ועדת הפטור באוצר לא אישרה את החלטת ועדת המכרזים ודיווח על כך נמסר לאב הבית".

מבדיקתנו עולה כי אכן הוקמה הזמנת רכש במערכת וזאת לאחר קבלת הפרוטוקול, אך ללא כל התייחסות להחלטת הוועדה ולנכתב במפורש בפרוטוקול כי יש לקבל פטור שר האוצר. בפועל ועדת הפטור באוצר לא אישרה את החלטת ועדת המכרזים, ודיווח על כך נמסר ע"י החשב לאב הבית ולמנהלת אגף תקציבים ופרויקטים באמצעות מייל מתאריך 18.5.17 ובו נכתב "כי וועדת הפטור ... עדכנה שאין וודאות שהבקשה תאושר. הוועדה המליצה שיעשה הליך תיחור בהליך מקוצר להתקשרות עד 50 אלף לפי סוגי הרכש הנדרש. לאור אילוצי הזמן נבקשכם להיערך לכך". משמעות הדבר כי לא ניתן היה להקים הזמנת רכש במערכת טרם סיום התהליך וקבלת פטור שר האוצר כפי שהוחלט בוועדת המכרזים ונכתב בפרוטוקול.

בנוסף לכך, אב הבית ציין במכתבו לוועדת בדיעבד מתאריך 28.5.17, לאישור ההתקשרות בדיעבד, כי בדיון בוועדת המכרזים "הועלתה לדיון בקשה עבור רכישת וחידוש פרטי ריהוט במעון ראש הממשלה הרשמי".

עוד ציין כי "וועדת המכרזים המשרדית החליטה לסווג את ההתקשרות ע"פ תקנה 3(28)", וכי "התקשרות זו כפופה לאישור ועדת הפטור במשרד האוצר ולאישור שר האוצר". בסיפא של הדברים ציין כי "לאור השתלשלות הדברים ומאחר ולא התקבלה בכתב התייחסות מועדת הפטור במשרד האוצר לפנייתנו, לביצוע ההתקשרות על פי תקנה 3(28)... לוחות הזמנים הדוחקים אילצו את הגורמים המקצועיים במשרד להתבסס על החלטת ועדת המכרזים המשרדית לביצוע ההתקשרות והפריטים סופקו למעון הרשמי".

מהמכתב משתמע כי העבודות בוצעו ביוזמתו ובהתבסס על החלטת ועדת המכרזים, אשר אין לה כל תוקף כל עוד לא אושרה ע"י שר האוצר, ועל כן הדבר נעשה ללא אישור ובחריגה מסמכות.

טענה שביעית

"ישנם עוד 2 בקשות לתשלום בדיעבד על ידי אב הבית, גיהוץ וילונות וטיפול בשטיחים, שבוצעו מפאת הדחיפות לדברי אב הבית בחריגה מסמכות. אציין כי אב הבית יודע את אופן הטיפול מול מורשי החתימה במקרים דחופים ולא פעל בהתאם".

מבדיקתנו עם אב הבית עולה כי אכן קיימות 2 בקשות לתשלום עבור גיהוץ וילונות וטיפול בשטיחים שבוצעו על ידו. עוד עולה כי אב הבית מכיר את אופן הטיפול במקרים דחופים, אך לטענתו גיהוץ הווילונות בוצע תחת לחץ הביקור ועל כן לא בוצע באופן הנדרש כמסוכם. לעניין הטיפול בשטיחים טען כי הניקוי בוצע ע"י הספק היחיד שהסכים לבוא באופן מידי, ומכיוון שהתשלום עבור ניקוי השטיחים הועבר לטיפול חברת הביטוח, סבר שאין צורך באישור חשב.

נמצא כי טענתו של החשב נכונה, וכי אב הבית חרג מסמכותו ופעל בניגוד לאופן הטיפול הנדרש במקרים דחופים.

התקשרות בנושא עבודות צבע – פרוטוקול מס' 73 מיום 10.5.17

טענה שמינית

עקיפת הוראות התכ"מ וועדת המכרזים.

בתאריך 10.5.17 התקיימה ועדת מכרזים להתקשרות עם הספק [REDACTED] לטובת ביצוע עבודת צביעה במעון ראש הממשלה לקראת ביקורו של נשיא ארצות הברית מר דונלד טראמפ. בתיאור מהות ההתקשרות נכתב: "כהכנה לביקור נדרש אזור האירוח במעון לעבודות תחזוקה ובכלל זה עבודות צבע וזאת בשל כך שהמצב הקיים הוא בלתי מספק לצורך אירוח אישיות רמת דרג כנשיא ארה"ב". עוד נכתב כי "ביום 3.4.17 המשרד התקשר עם [REDACTED] באמצעות הזמנת רכש מס' 4501387682 בהיקף של 45,513 ₪ כולל מע"מ לטובת ביצוע עב' צבע, ההזמנה בתוקף עד סוף שנת 2018. בפרוטוקול צוין כי "כעת, בשל הצורך המיוחד עקב ביקור מר טראמפ כאמור לעיל, נדרשות עבודות צבע נוספות באזורי האירוח הרשמיים וטיפול במתחם בו ישהו העיתונאים לרבות צביעה מחדש בהתאם להמלצת מעצב פנים מקצועי".

בדיון שהתקיים בוועדה הבהירה מנהלת אגף תקציבים ופריקטים כי "במגבלות הזמן הקיימות לא ניתן לפנות לקבל הצעות מחיר מבעלי מקצוע נוספים שכן יהיה צורך בסיווג בטחוני לעובדים, תהליך אשר לא ניתן לבצע בזמן כה קצר. עוד מצוין כי ישנו ספק נוסף אשר לו סיווג מתאים – [REDACTED] אולם כבר המשרד התקשר עמו בהיקף של כ- 100,000 ₪ ולכן לא ניתן להמשיך ולהתקשר עמו". לבסוף החליטה הוועדה כי "לאור בקשת היחידה המקצועית ובנסיבות המקרה ולאור ההנמקות אשר פורטו בגוף הפרוטוקול" ההתקשרות מאושרת.

מבדיקתנו עם אב הבית, עם [REDACTED] עולים הממצאים הבאים:

1. הספק שביצע את עבודות הצבע בפועל הוא - [REDACTED] כאשר בפרוטוקול צוין בפירוש ש [REDACTED] אינו יכול לבצע את העבודה, בכך נמצא כי טענתו של החשב נכונה.
2. עבודת הצביעה החלה להתבצע בתאריך 7.5.17 ואילו וועדת המכרזים התכנסה בתאריך 10.5.17, משמעות הדבר כי העבודה החלה עוד בטרם הדיון בוועדת המכרזים וכמובן ללא אישור הוועדה.
3. הקבלן עבד ללא הזמנת רכש וללא הצגת הביטוחים כנדרש. נציין כי הזמנת העבודה אושרה רק בתאריך ה- 18.5.17 לאחר הצגת הביטוחים הנדרשים ובשלב סיום העבודה.
4. לקבלן [REDACTED] אין סיווג ביטחוני וזאת בניגוד מוחלט למה שהוצג בוועדת המכרזים.
5. ההזמנה הקיימת על סך 45,513 ₪ בעינה עומדת ולא נוצלה כלל, וזאת בניגוד למידע שהוצג בוועדה. זאת ועוד, מפרוטוקול הוועדה משתמע כי ההזמנה הקיימת הינה הזמנה כללית לצורכי המשרד, אולם נמצא כי מדובר בהזמנה ספציפית לבית רה"מ שנערכה בתאריך 3.4.17 ועל כן לא מובן מדוע נדרשה הרחבה נוספת.
6. כלל הגורמים עימם נפגשנו טוענים בתוקף כי לא נעשה כל תיאום בכך שההצעה תוגש ע"י [REDACTED] וביצוע העבודה בפועל יבוצע ע"י [REDACTED]. דבר תמוה וזאת לאור העובדה [REDACTED] החל בעבודתו טרם כינוס וועדת המכרזים.
7. לדברי [REDACTED] [REDACTED] עובד אצלו שנים רבות ומבצע לו את מרבית עבודות הצבע כקבלן משנה. לדבריו לא הועבר אליו כל מידע ע"י גורמי המשרד באשר למגבלות הקיימות בהעסקתו של [REDACTED] לכל אורך הליך ההתקשרות. עוד ציין כי גם בהזמנה הקיימת במידה ויידרש לצביעה, העבודה בפועל תבוצע ע"י [REDACTED]. נציין כי [REDACTED] הציג בפנינו הסכם קבלן משנה בינו לבין [REDACTED] ללא תאריך.
8. החלטת הוועדה התבססה על תקנה 3(4)(ב') (1) מתקנות חובת המכרזים הקובעת כי ההתקשרות תבוצע בתנאים זהים להתקשרות המקורית. מבדיקתנו עולה כי מרבית המחירים בהתקשרות המקורית אינם זהים למחירים המופיעים בהצעה שהוגשה לוועדת המכרזים.

מהאמור לעיל עולה כי העובדות שהוצגו ע"י יו"ר הוועדה בוועדת המכרזים נמצאו כלא נכונות ואינן תואמות את המציאות.

נציין כי בפגישה נוספת אשר קיימנו עם אב הבית ובה שאלנו מדוע הורחבה ההתקשרות כאשר ההזמנה הראשונה טרם מומשה, השיב אב הבית כי לבית רה"מ קיימים 2 תקציבים, תקציב לשוטף ותקציב ייעודי לביקור. נציין כי מידע זה לא הובא בפני הוועדה.

באשר לשאלתנו מדוע אישר להתחיל בעבודות הצבע טרם כינוס וועדת המכרזים, טען כי התבסס על ההזמנה הראשונה שלא נוצלה עד כה על אף שלא מדובר בתקציב הייעודי לביקור. עוד נציין כי לדברי אב הבית [REDACTED] ביצעו עבודות צבע נוספות בבית רה"מ לאחר הביקור.

להלן הבדיקות הנוספות והממצאים שעלו בהתייחס לטענה השמינית -

מעיון בפרוטוקול ועדת המכרזים עולה כי יו"ר הוועדה מסרה את המידע הבא:

1. לא ניתן להתקשר עם הקבלן [REDACTED] מכיוון שהמשרד התקשר עמו במהלך השנה בסכום של 100,000 ש"ח.
2. לקבלן [REDACTED] קיים סיווג בטחוני.
3. בתאריך 3.4.17 המשרד התקשר עם [REDACTED] באמצעות הזמנה בהיקף של 45,513 ₪ לטובת עבודות צבע, ההזמנה בתוקף עד סוף שנת 2018 וזו ההזמנה היחידה שנעשתה מולו. הוועדה מתבקשת להרחיב ההתקשרות לצורך ביצוע העבודות במעון.

מצאנו כי –

1. העבודה בפועל בוצעה ע"י [REDACTED] על אף שהוועדה קבעה כי לא ניתן להתקשר עמו.
2. לקבלן [REDACTED] לא קיים סיווג ביטחוני.
3. ההזמנה הקיימת בהיקף של 45,513 ₪ הינה הזמנה שנעשתה עבור עבודות צבע בבית ולא נוצלה כלל.

בפגישתנו טענה יו"ר הוועדה כי כל המידע שמסרה בפני וועדת המכרזים נמסר לה ע"י אב הבית בע"פ.

מפגישתנו עם אב הבית עולה -

כי לטענתו ובשונה מטענת יו"ר ועדת המכרזים, כל המידע שהובא בפני ועדת המכרזים נמסר על דעת יו"ר הוועדה בלבד.

[REDACTED] החל לעבוד עוד בטרם התקיים הדיון בוועדת המכרזים ולטענת אב הבית התכוון לשלם לקבלן הצבע מהתקציב הקיים ולא מהרחבת ההתקשרות שהוצגה בוועדת המכרזים ואושרה על ידה. לטענתו הדבר נובע מחוסר תיאום בין השטח לוועדה ואכן המידע שהובא בפני הוועדה אינו נכון, אולם הדבר לא נעשה בכוונה רעה אלא מפאת חוסר זמן.

אב הבית ציין כי אישר את עבודות הצבע והעבודות בוצעו תחת פיקוחו.

עוד ציין כי הוועדה אכן הוטעתה שלא על ידו ושלא במתכוון והדגיש כי הדבר נבע מחוסר זמן ומלחץ של עבודה. עוד הוסיף כי לא נכח בוועדות המכרזים, עובדה אשר פגעה בתיאום בין השטח לוועדה ונוכחותו הייתה יכולה לסייע בהעברת מידע נכון ולתאום טוב יותר בין השטח לעבודת המטה.

אב הבית טען כי בדיון שהתקיים בתאריך 8.5.17 אצל ראש הסגל בנוכחות הגורמים הרלוונטיים, הוצגו כלל העבודות שנדרשו לקראת הביקור ואושרו עקרונית ע"י חשב המשרד טרם ביצועם.

מבדיקתנו עולה כי במייל מתאריך 11.5.17 אכן החשב אישר עקרונית עבודות אלה אך הדגיש כי יש "לטפל בכל הקמת ההזמנות בהתאם לאופי הרכש והיכן שנדרש בוועדת המכרזים".

התקשרות בנושא יועץ איטום בבית ראש הממשלה בקיסריה – פרוטוקול מס' 7 מיום 15.2.17

טענה תשיעית

התקשרות בדיעבד בחריגה מסמכות עם יועץ איטום בבית ראש הממשלה בקיסריה.

בתאריך 7.3.17 נחתם פרוטוקול ועדת יועצים מיום 15.2.17, בעניין יועץ בנושא איטום בבית ראש הממשלה בקיסריה.

הועדה החליטה לאשר את הצעתו של יועץ האיטום מר [REDACTED] כהצעה זוכה.

חוות הדעת של היועץ הוגשה ליחידה המקצועית בתאריך 12.7.17, כארבעה חודשים לאחר אישור הועדה.

בתאריך 7.8.17 התקיים דיון בלשכתו של ר' הסגל בנוכחות גורמי המשרד הרלוונטיים, ובו הוצגה חוות הדעת של היועץ.

בתאריך 8.8.17 יום לאחר הדיון התקבלה בחשבות בקשה לאישור הזמנת הרכש לעבודת היועץ, כמובן לאחר ביצוע העבודה.

מבדיקתנו עם אב הבית עולה כי העבודה אכן בוצעה ללא הזמנת עבודה כנדרש וזאת מכיוון שהבין כי מרגע שנמסר לו ע"י מנהל תחום נכסים ולוגיסטיקה שהועדה אישרה את ההתקשרות, הוא יכול לבצע את העבודה בפועל. נדגיש כי בפתיח הפרוטוקול ישנה הבהרה מודגשת: "פרוטוקול ועדת המכרזים אינו מהווה התקשרות או התחייבות להתקשרות כלפי הספק, התקשרות עם ספק תיעשה אך ורק על ידי הוצאת הזמנה ו/או הסכם חתומים על ידי מורשי החתימה המוסמכים לחייב את המשרד". הבהרה אשר אינה מותירה מקום לספק בעניין.

מבדיקתנו עם מנהל תחום נכסים ולוגיסטיקה עולה כי עם קבלת הפרוטוקול החתום על ידי ועדת היועצים, כתב מזכר לאב הבית בצירוף הפרוטוקול ובו כתב: "נא להקים הזמנת עבודה מתקציב בלפור". בנוסף, ציין בפנינו כי אין בסמכותו להקים הזמנת עבודה מתקציב בלפור, אלא רק לאב הבית. לשאלתנו מדוע לדעתו הנושא הוגש בדיעבד השיב כי מדובר בטעות של אב הבית ולהערכתו אב הבית חשב שאישור הועדה והפרוטוקול מהווים הזמנת עבודה.

נמצא כי טענתו של החשב נכונה ואב הבית פעל ללא אישור ובחריגה מסמכות.

המלצות

1. על הנהלת המשרד לפעול לאלתר למניעת ניגוד העניינים הקיים בוועדת המכרזים, בכל הקשור להצעות רכש המועלות ע"י מנהלת אגף תקציבים ופרויקטים המשמשת כיו"ר וועדת המכרזים.
2. על הנהלת המשרד לפעול ליישום המלצות החשב שגובשו יחד עם הלשכה המשפטית ומפורטים במכתבו מתאריך 20.7.17:
 - לאחר סיום ההליך, הספק יפיק חשבונית מתוקנת ולאחר חתימה על התחייבות על העדר תביעות יבוצע תשלום במסלול של בדיעבד לפי הוראת התכ"מ הרלוונטית.
 - דרישות הרכש (משלב הפנייה לספקים ובחירת הזוכה) בבית רה"מ יבוצעו על ידי יחידה מקצועית במשרד, בלתי תלויה. תפקידו של אב הבית יישאר ליזום רכש לפי תכנית עבודה שנתית ורכש נדרש מעת לעת.
3. על הנהלת המשרד לפעול ליישום הוראות החשב המפורטות במסמך שנושאו "מערך בקרה פנימית במעונות ראש הממשלה" מתאריך 11.7.17.
4. על החשבות להסדיר בכתובים את ביצוע הרכש במעונות רה"מ במקרים דחופים.
5. על היחידה המקצועית בשיתוף הגורמים הרלוונטיים, לתכנן ולגבש תכנית עבודה לעבודות הנדרשות בבית רה"מ ולאשרה לביצוע, ובכך ניתן יהיה לייעל את ביצוע העבודות בבית ולהימנע ככל הניתן מביצוע עבודות רבות תחת לחץ טרם הגעת אישיות רמת מעלה לביקור בבית רה"מ.
6. העסקת קבלני משנה תתאפשר אך ורק על ידי אישור מפורש של וועדת המכרזים ולאחר בחינה כי העסקת קבלן משנה הינה בהתאם לנהלים, וזאת על מנת למנוע הישנות מקרים מעין אלו בעתיד.
7. על היחידה המקצועית לוודא ביצוע הנחיית וועדת המכרזים בדבר הוספת ספקי צבע פוטנציאליים למאגר המשרד.
8. על מקימי הזמנות הרכש להקפיד להקים ההזמנות אך ורק לאחר וידוא ביצוע כלל הנחיות וועדת המכרזים.
9. בשל העובדה כי בוצעו מספר עבודות ללא אישור ובחריגה מסמכות ובכלל זה הפעלת יועץ האיטום, על החשב לחדד הנהלים בנושא לכלל עובדי המשרד.
10. על הנהלת המשרד להסדיר את עבודת אב הבית בכל הקשור לבית רה"מ בקיסריה.
11. על וועדת המכרזים להוסיף הבהרה בפורמט פרוטוקול הוועדה, המחייבת את היחידה המקצועית להודיע לוועדת המכרזים על כל שינוי שחל בהתקשרות שאושרה, ולקבל את אישור הוועדה טרם ביצוע השינוי.
12. בקשת התקשרות תוצג בפני וועדת המכרזים ע"י נציג היחידה המקצועית וזאת על מנת למקסם את התיאום בין עבודת הוועדה ליחידות המקצועיות.

סיכום

בנושא הריהוט:

מצאנו כי העבודות המפורטות, בוצעו ללא אישור ותוך חריגה מסמכות. העבודות האמורות לא אושרו לביצוע על ידי הגורמים המוסכמים שנקבעו בוועדת המכרזים, שהם וועדת הפטור בחשכ"ל ושר האוצר. חלק מהעבודות נדונו בוועדה, תוך הטעיית הוועדה ומסירת עובדות שאינן נכונות – הן מבחינת הדחיפות והן מבחינת היתכנות הביצוע, וחלקן אף לא נדונו כלל בוועדה ובוצעו בפועל. בתאריך 17.5.17 הוקמה הזמנת רכש במערכת בטרם אישור וועדת הפטור באוצר, זאת למרות שבפועל וועדת הפטור באוצר לא אישרה את החלטת ועדת המכרזים ודיווח על כך נמסר לאב הבית ולמנהלת אגף תקציבים ופרויקטים. בנוסף לכך ע"פ מכתבו של אב הבית לוועדת בדיעבד מתאריך 28.5.17 ניתן לומר כי פעל ביוזעין ללא אישור בחריגה מסמכות. עוד מצאנו כי הברור העובדתי באשר להגדרת חברת [REDACTED] כספק יחיד טרם הגשת הבקשה לוועדת המכרזים, הסתמך על חוות דעתה של המעצבת בלבד.

בנושא הצבע:

מצאנו כי ההתקשרות עם הקבלן [REDACTED] בה בוצעה העבודה ע"י קבלן משנה – [REDACTED] יש בה בכדי לפגוע בהוראות התכ"מ, בחוק חובת המכרזים ועקיפת וועדת המכרזים. העסקתו של הקבלן [REDACTED] מנוגדת להחלטה מפורשת של ו. המכרזים אשר קיבלה ביטוי בפרוטוקול. עוד מצאנו כי העובדות שהוצגו בוועדת המכרזים אינן נכונות ורחוקות מן המציאות.

בנושא יועץ האיטום:

מצאנו כי ההתקשרות עם יועץ האיטום נעשתה ללא הקמת הזמנת רכש, ללא אישור ובחריגה מסמכות. מהאמור לעיל עולה תמונה עגומה בכל הקשור להתנהלות היחידה המקצועית בוועדות המכרזים נשוא הבדיקה, כמו גם בכל הקשור ליישום החלטות הוועדה. זאת ועוד, נקיטת דפוס פעולה בו נעשות פעולות ללא אישור ובחריגה מסמכות, חושפת את המשרד לסיכונים משפטיים, כספיים ותדמיתיים. בבדיקה זו עלו ממצאים משמעותיים בכל הקשור למידע שהוצג לוועדת המכרזים בשם היחידה המקצועית ובאמצעות יו"ר הוועדה לעניין הריהוט ולעניין הצבע. בנוסף, התיאום והסנכרון בין עבודת השטח לעבודת המטה לקו בחסר הן באשר להעברת המידע מהשטח לוועדה והן באשר להעברת החלטות הוועדה ליישום וביצוע ע"י היחידה המקצועית. בנוסף לכך ניכר כי החלטות הוועדה על אף חשיבותן ומשמעותן לא באו לכדי ביטוי ומימוש. על מנת לטפל בממצאים שעלו ולצמצם את חשיפת המשרד לסיכונים הכרוכים בפעולות שנעשו, על הנהלת המשרד לפעול ליישום ההמלצות ללא דיחוי.

בהוראת תכ"מ מספר 1.5.0.6 בנושא ביצוע תשלומים ללא התקשרות סעיף 1.2 נקבע כי: "בהתאם לסעיפים 34, 35, 35א' ו- 36, חריגה של עובדי מדינה ועובדי גופים מתוקצבים ונתמכים מן האמור בסעיף 1.1 מהווה עבירת משמעת".
על מנכ"ל המשרד לשקול את אופן טיפולו בגורמים הרלוונטיים בשים לב לסעיף זה בהוראה.